

พระพุทธโฆสจารย์

พระพุทธโฆสจารย์เป็นนักปราชญ์พุทธฝ่ายเถรวาทที่ยิ่งใหญ่ที่สุดท่านหนึ่ง มีบทบาทสำคัญในการรณาคัมภีร์อรรถกถาภาษาบาลีเพื่อผดุงปริยัติศาสนาให้ดำรงอยู่จนถึงปัจจุบัน โดยสรุปชีวิตและผลงานตามที่ปรากฏในไฟล์ได้ดังนี้:

ชีวประวัติ

- **ชาติภูมิและชื่อเดิม:** ท่านมีนามเดิมว่า "โฆสกุมาร" เกิดในตระกูลพราหมณ์บิดาชื่อ เกสี เป็นพราหมณ์ปุโรหิตาจารย์ มารดาชื่อ เกสินี
- **ถิ่นกำเนิด:** มี 4 ทิศนะหลักเกี่ยวกับถิ่นกำเนิดของท่าน:
  - **อินเดียเหนือ:** เกิดที่หมู่บ้านโฆสคาม ใกล้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ พุทธคยา (ตามคัมภีร์มหาวงศ์และพุทธโฆสอุปัติ)
  - **อินเดียใต้:** เป็นชาวไตลังคะ (แคว้นเตลุกู) ทางตอนใต้ของอินเดีย
  - **ประนีประนอม:** เกิดที่อินเดียเหนือ แต่มาใช้ชีวิตและมีชื่อเสียงที่อินเดียใต้
  - **พม่า:** เป็นชาวมอญหรือรามัญ เกิดที่เมืองสะเทิม (Thaton) ในพม่า (ตามความเชื่อของชาวพม่า)
- **ช่วงเวลาที่มีชีวิต:** ประมาณ พ.ศ. 913–993 (ค.ศ. 370–450) ตรงกับรัชสมัยพระเจ้ามหารามะแห่งลังกา
- **การศึกษา:** ในวัยเด็กท่านศึกษาจนชำนาญในคัมภีร์พระเวททั้ง 4 ของพราหมณ์ ต่อมาได้เดินทางไปศึกษาและแปลคัมภีร์อรรถกถาจากภาษาสิงหลเป็นภาษาบาลีที่วัดมหาวิหารในเกาะลังกา

ผลงานสำคัญ

ท่านเป็นผู้รจนาและแปลคัมภีร์ที่สำคัญมากมาย ซึ่งเป็นมรดกตกทอดมาถึงปัจจุบัน ดังนี้:

- **คัมภีร์วิสุทธิมรรค:** เป็นคัมภีร์ปกรณ์วิเสสที่สรุปหลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) อย่างละเอียดและเป็นผลงานชิ้นเอก
- **คัมภีร์อรรถกถา (คำอธิบายพระไตรปิฎก):**
  - **สมันตปาสาทิกา:** อธิบายพระวินัยปิฎก
  - **สุมังคลวิลาสินี:** อธิบายที่ขนิทาย
  - **ปปัญจสูทนี:** อธิบายมัชฌิมนิกาย
  - **สารัตถปกาสินี:** อธิบายสังยุตตนิกาย
  - **มโนรทปุรณี:** อธิบายอังคุตตรนิกาย
  - **ธรรมปทัฏฐกถา:** อธิบายคัมภีร์ธรรมบท (ที่มาของชาดกและเรื่องเล่าประกอบธรรมะมากมาย)
  - **อัญฐสาสินี:** อธิบายคัมภีร์ธัมมสังคณีในพระอภิธรรมปิฎก

พระพุทธโฆสจารย์ได้รับการยกย่องว่าการรจนาอรรถกถาภาษาบาลีของท่านเป็นหนทางช่วยให้การศึกษาหลักคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนาพัฒนามาจนถึงปัจจุบัน

.....

พระพุทธทัตตะ

ชีวประวัติ

ชาติภูมิ: พระพุทธทัตตะเป็นชาวทมิฬแห่งอินเดียใต้ เกิดที่เมืองอูรคปุระ ในอาณาจักรโจฬะ

ช่วงเวลาที่ใช้ชีวิต: ท่านมีชีวิตร่วมสมัยกับพระพุทธโฆสจารย์ โดยเป็นศิษย์รุ่นพี่แห่งวัดมหาวิหารในลังกาและมีอายุแก่กว่า

การศึกษา: ท่านเดินทางไปศึกษาและแปลพระพุทธพจน์จากภาษาสิงหลเป็นภาษาบาลีที่วัดมหาวิหาร เมืองอนูราชปุระ ประเทศลังกา

การพบกับพระพุทธโฆสจารย์: ท่านได้พบกับพระพุทธโฆสจารย์กลางทะเลขณะที่ท่านกำลังเดินทางกลับอินเดีย ส่วนพระพุทธโฆสจารย์กำลังมุ่งหน้าไปลังกา เนื่องจากท่านมีปัญหาสุขภาพและชราภาพจึงฝากงานแปลคัมภีร์ให้พระพุทธโฆสจารย์ช่วยทำต่อ

ผลงาน

ผลงานของท่านแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก:

1. ผลงานประเภทแปล (แปลจากภาษาสิงหลเป็นภาษาบาลีขณะอยู่ที่ลังกา)

คัมภีร์ชินาลังการ: พรรณนาพระประวัติของพระพุทธเจ้าด้วยคาถาที่ไพเราะ 250 คาถา

คัมภีร์ทันตวงศ์: ประวัติพระธาตุเขี้ยวแก้ว

คัมภีร์ธาตุวงศ์: ประวัติพระบรมสารีริกธาตุส่วนพระธาตุรากขวัญ (ไหปลาร้า)

คัมภีร์โพธิวงศ์: ประวัติการนำต้นพระศรีมหาโพธิ์มาปลูกในลังกา

2. ผลงานประเภทย่อความหรือสังคหะ (ย่อจากอรรถกถาที่พระพุทธโฆสาจารย์ส่งมาให้)

กลุ่มคัมภีร์ย่อพระวินัย: ได้แก่ วินยวินิจฉยะ (คู่มือพระวินัยที่รวบรวมจากวิมังค์และชั้นธกะ) และ อุตตรวินิจฉยะ (สรุปจากคัมภีร์ปริวาร)

กลุ่มคัมภีร์ย่อพระอภิธรรม: ได้แก่ อภิธัมมาวตาระ (คู่มืออภิธรรมที่โด่งดัง มีสำนวนกะทัดรัดแต่ครอบคลุมเนื้อหาพระอภิธรรมทั้ง 7 คัมภีร์) และ รูปารูปวิภาคะ (อธิบายเรื่องจิต เจตสิก รูป และอรูป)

3. ผลงานประเภทอรรถกถา

มรุตถวิลาลินี: เป็นอรรถกถาแก้พุทธวงศ์ (อธิบายประวัติพระพุทธเจ้า 25 พระองค์) ซึ่งถือเป็นผลงานประเภทอรรถกถาเพียงเล่มเดียวของท่าน

พระพุทธทศตะได้รับการยกย่องว่าเป็นปราชญ์ที่มีความสามารถสูงในการใช้ภาษาบาลี และผลงานของท่านเป็นมรดกสำคัญที่ช่วยให้ผู้สนใจศึกษาพุทธศาสนาสามารถเข้าใจเนื้อหาที่ยากได้ง่ายขึ้น

.....